

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Recensemântul. — „Criza”. — În atenția legiuitorilor. — Problema grâului. — Proiectul de lege pentru înființarea „Băncii de însănătoșire financiară”. *Cronica:* Aviz băncilor noastre. Proiectul noului cod de comerț. Comunitatea de averi din Caransebeș.

Recensemântul.

Credem că este inutil să mai facem apologia acestei operațiuni, de considerabilă importanță pentru viața țării românești. Răsfoind cele ce se scriu pentru a se populariza scopurile sale, ne dăm perfect de bine seama, de datele folosite pe cari le obținem. Ținem să mai adăugăm că pregătirile meticuloase ce se fac cu organizarea lui, fiind a ne evidenția, că de astădată recensemântul va concentra în mod precis și științific, toate datele de cari viața națională, socială, politică și economică a acestei țări, are nevoie. Credem deci, că rezultatele sale, vor fi de astădată sigure, contând ca un desăvârșit succes, față de simulacrul din 1927.

Tochmai faptul că suntem absolut convinși de utilitatea acestei operațiuni, ne face însă să privim cu o adâncă amărăciune asupra perioadei de 10—12 ani, care s'a scurs din viața României întregite și care a contat ca o epocă de febrilă manie legiferatoare. Pe ce s'a bazat această legiferare? Pe ambiții. Au lipsit cele mai necesare noțiuni, cari să justifice măsurile introduse cu anumită periodicitate.

Și ce legiferări de capitală importanță, pentru viața țării românești, nu s'au adus în această epocă. Nu ne vom lega de constituție. Ea consfințește fundamental, dar numai principial, cadrul de manifestări în stat. Dela ea plecând apoi, legiferările ordinare compun în articolele lor viața organică a statului însuși.

Astfel am avut în primul rând legiferările economice liberale. Legea energiei, legea apelor, legea minelor, s'au perândat prin parlament și s'au discutat pe baza unor argumente false. Dacă lipseau cifrele! Și lipseau tocmai acolo, unde nu se putea discuta decât pe bază de cifre.

Am avut apoi răsturnarea acestor legiferări. Dela o ambiție politică, documentată prin vorbe și fără nici un suport de valoare științifică, legiuirile au trecut de unde erau, toate la antipod. Necesare sau nu, au trecut ca gândul prin parlament, s'au consfințit și aplicat și iată-ne sub imperiul guvernării lor.

Iar acum iese deodată nevoia recensemântului. De ce? Pentru că el ne era necesar la îndrumarea gospodăriei naționale. Dar când s'a ajuns la necesitatea lui se votaseră cele mai importante legiuiri, cari trebuiau să se sprijine tocmai pe rezultatele sale. Așa ar fi legea administrativă. Scheletul ei e bazat pe cifre. Dela sat și până la municipiu, dela cea mai neglijată celulă

administrativă și până la județ, toate elementele sunt definite prin cifre. Legea e votată de un an și jumătate, iar recensământul urmează. Trebuie să ne dăm seama ce haos poate să fie în definirea unităților administrative și să tragem concluzia, ce arbitrar a putut să domnească în această operațiune. Trebuie să ne convingem de câtă superficialitate punem în ceea ce construim. Cât suntem de departe de țările unde legiferările nu numai că sunt demonstrate cu cifre, ci se experimentează în anumite regiuni, pentruca să li se vadă eficacitatea lor.

Dar în fine — mai bine mai târziu decât niciodată — vom avea cel mai necesar instrument de guvernare. Și concluziile ce le vom putea trage din el, vor ușura sarcini, cari astăzi sunt de multeori de neînălțurate.

Ceeace ne interesează din punctul nostru specific de vedere, este însă faptul că alături de recensământul general al populației, se face și un recensământ economic, privind industria, comerțul și chiar agricultura. Nimic mai bine venit. Din icoana cifrelor, ce ni se va prezenta, concluziile vor fi mai interesante ca oricând. Un recensământ general industrial, comercial și agricol, însemnează afișarea activului și pasivului acestei țări, pe două coloane de cifre. Din confrontarea acestor coloane, ne vom putea da seama, dacă această țară, se prezintă cu o economie deficitară sau excedentară.

În primul caz va trebui să ne debarasăm de obiceiul clocirii vieții parazitare și să ne punem pe muncă. Altfel va urma de sigur, dezastrul. Vom avea deci un avertisment al ceasului al unsprezecelea.

În al doilea caz, vom arăta celorlalte țări de încredere, rezultatul sforțărilor noastre. Vom sdrobi cu argumente pozitive toată pasivitatea creditului străin, față de economia noastră și vom demonstra, că într-o perioadă așa de scurtă

am reușit să facem o sforțare folositoare. În acest caz, vor spori resursele noastre de încredere, iar excedentul se va amplifica prin sprijinul pe care-l vom putea primi de afară. Dar și în acest caz avem nevoie de muncă. Și încurajați de folosul ei poate că vom reuși să ne lăsăm de operațiunile „speculative ale perioadelor de opoziție și guvern” și ne vom desbăra de superficialitatea și neproductivitatea a tot ce este aport politic sau asociație de clică.

(Decembrie 1930).

Ing. Gh. Brânduș.

„CRIZA”

Când am scris, sub acest titlu, articolul meu din No. 46 dela 15 Neombrie a. c. al „R. E.” nu mă gândeam — mă crede cineva, ori nu — că va avea vre-un ecou. Și nu mă gândeam la aceasta mai întâiu, pentrucă eu tratam chestiunea dintr'un punct de vedere cu totul aparte și ajungeam — firește — cu totul la alte soluții, decât atâția alții, cari — prin cotidianele noastre și prin studii speciale — abordaseră problema. Eram un „exotic”, mult distanțat de marii, sau mai micii noștri economiști, cari își trimiteau răspunsurile lor la diferitele „anchete” economice (vezi ancheta „Adevărului”). În afară de aceasta nu așteptam să fie relevat — în vre-o formă oarecare — scrisul meu, și pentru bunul motiv specific românesc, că la noi și mai ales azi, ceeace nu este: politică de partid, nu prea interesează și deci nu se discută în contradictoriu.

Dar atunci — se vor întreba, poate, cititorii acestei vechi și modeste Reviste — ce rost mai aveam și eu cu ideile mele și mai ales cu soluțiile mele năstrușnice? Ca să nu trezească nici un interes și să nu se sesizeze nimeni de ele? S'au vroiam să-mi fac numai o ciudată reclamă de a atrage asupra mea zimbelele economiștilor „consumași” și prea

prudenți, față cu ideile mele, cari eșiau — ca o notă discordantă — din corul general?

Nu! Nici una, nici alta! Spuneam, simplu, ce credeam și ce cred, că formează substratul crizei, ce ne bântuește și arătam mijloacele de îndreptare. Ceeace nu însemnează, că nu mă măgulește faptul, că s'a găsit cineva (dl „N“, vezi „R. E.“ No. 49 dela 6 Decembrie a. c.), care să se ocupe de mine.

Mulțumind dlui „N“, că-mi dă pri-lejul a face unele precizări la cele scrise în 15 p. în această Revistă, țin să de-clar dela început:

1. că eu așa văd și acum *criza* generală mondială și cea specială a noastră, cum am arătat-o atunci;

și 2. că nu văd o altă eșire din ea — precizez din ceeace este specific, ca *criză în România noastră de azi* — decât prin măsurile indicate în încheierea aceluia articol al meu, așa cum pot fi ele interpretate, fără a intra în detalii: *Un fel de dietatură politică drastică pentru regenerarea morală a țării și repunerea aparatului de stat în autoritatea și funcțiunile sale normale. Introducerea muncii forțate și aplicarea de răspunderi reale pentru trecut, cu restituiri de bunuri de-turnate — prin fraudă, sau nepricepere notorie — din avutul statului.*

Și acum mă întorc la aprecierile de amănunt ale D-lui „N“ asupra articolului meu sus-citat. Dar mai întâiu să ne punem de acord cu dl „N“ asupra unor expresii, sau noțiuni, pe cari dl „N“ pare că le înțelege altfel decât mine.

Zic eu, undeva în articolul meu: „Cantitatea banilor din circulațiune — ca mijloc de schimb și măsurător de valori — ar trebui să fie stabilită după valoarea bunurilor aflate în circulațiune etc. etc.“ (era vorba de teoria așa zisei „valute absolute“) și de aici crede dl „N“, că eu fac greșala: „de a confunda funcțiunile de mijloc de schimb cu acelea de măsurător de valori a monedei“. Pentru că — zice mai departe dl „N“ —:

Circulația fiduciară nu însemnează în prima linie avuție națională în sensul economiei particularului, ci mijloace de schimb.“

Imi permit a crede că confuzia nu este de partea mea. În orice caz eu nu am afirmat și nici nu rezultă din ci-tatul meu de mai sus, că aș fi de părere că *circulația fiduciară-avuție națională*, în nici un sens! Este adevărat, că nu m'am exprimat tocmai fericit, când am scris: „Cantitatea banilor din circulațiune — ca mijloc de schimb și măsurător de valori...“ (nici gramatical nu e corectă fraza, recunosc!) Am vroit să zic — și aceasta o mențin — că banul (valuta) este mijloc de schimb și măsurător de valori (unitate de măsură pentru valori). De aceeaș părere pare că este și dl „N“ într'un loc (vezi alin. 6 din arti-colul său citat), dar pare iarăși a se contrazice singur, când afirmă într'alt loc (alin. 13. idem), că banul (valuta) — dânsul zice „moneda“ — are funcțiunea de mijloc de schimb, dar nu și pe aceea de măsurător de valori.

În legătură cu aceasta (vezi alin. 13 din articolul său) dl „N“, vorbind de circulația fiduciară emite o părere, după mine, cel puțin tot atât de „foarte surprinzătoare“, ca și a mea — după dânsul — cu spargerea „stupidului plafon“ de emisiune al Băncii noastre Naționale. Dânsul afirmă că într'adevăr există un raționament de ordine național-economică la baza circulațiunii noastre fiduciare de azi (deci nu numai legea de emisiune), ceeace eu contestasem și contest. Acest raționament național economic nu ni-l spune însă dl „N“, dacă nu cumva crede că l-ar fi găsit, sau cel puțin că a găsit justificarea, că circulațiunea noastră fiduciară de azi, de Lei 18 Miliarde, corespunde necesităților noastre actuale, ba chiar le întrece, în faptul că — după afirmațiunea mea, în altă ordine de idei — azi avem în față „chiar și bani, cari stau fără o între-

buințare rațională, adunați grămadă în cassele de fier ale băncilor etc.“

Mai este de părere dl „N“ că: „schimbul se poate face cu 18 Miliarde tot așa pe cum s'ar putea face și numai cu 2 Miliarde“. Și apoi continuă (sunt nevoit să citez din nou, căci nu pot redă înțelesul următoarelor două fraze, pentru mine cam încurcate): „Înainte de războiu — în timpul valutei aur — circulațiunea bunurilor a fost deservită de o emisiune mult mai inferioară (da? și măcar în marginile dispozițiilor valutare legale? nota mea!) celei actuale. Iar dacă am trece la valuta aur (cum adecă?, nota mea) încă nu am avea o circulație fiduciară de miliarde“. (!)

Afirmațiunea dlui „N“, că schimbul se poate face cu 18 Miliarde ca și cu 2 Miliarde îmi este de sigur și nouă și neînțeleasă. N'am auzit așa ceva până acum. Dar să admitem că ea ar conține o dogmă, un principiu de economie politică financiară și valutară. În acest caz această constatare ar constitui cea mai irefutabilă dovadă, că am avut și am dreptate când am afirmat (vezi articolul meu citat!) în general, că actualele sisteme valutare sunt pur și simplu arbitrar și când — referitor la actuala circulație fiduciară dela noi — mă întrebam, dacă azi *trebuie* — musai, să avem în circulație tocmai 18 Miliarde și nu mai mult, sau mai puțin.

Și acum să reviu la „Valuta absolută“ și la spargerea „stupidului plafon“, corolarele — după d-l „N“ — ale soluțiilor mele ff. surprinzătoare, pentru stingerea crizei din România.

Nu, domnule „N“! Nu am crezut, dar dar nici n'am afirmat, că spargerea aceluiași plafon trebuie să se facă „prin emisiune de valută absolută“. Ar fi un non-sens și de sigur tot așa credeți și D-voastră, nu-i așa?

Teoria valutei absolute — o spun și aici — îmi este mie foarte simpatice, o

recunosc bucuros, pentru că este rezonabilă. Dar — cum am spus-o categoric și în articolul meu des amintit — ea este tot atât de greu de introdus, mai ales la noi, între împrejurările și în aiureala, în care trăim azi. Ea are soluții precise pentru toate nedumeririle, foarte clar exprimate de altfel, ale dlui „N“ și pe cine-l interesează mai de aproape, le poate afla chiar și numai în cărticica lui G. Hammer despre „Problema Valutară“, tradusă de mine și amintită de dl „N“.

Dacă am amintit ceva — cu totul sumar — din principiile ei de bază, am făcut aceasta numai pentru a arăta șubreziența actualelor sisteme valutare în legătură cu viața noastră de toate zilele și cu crizele economice generale, pe cari acelea le provoacă la intervale aproape regulate. Am mai vroit să arăt, că după părerea mea, circulația noastră fiduciară *este astăzi insuficientă*, în orice caz vrednică de luat în cercetare. Că „avem bani“ depozitați fără întrebuințare, la bănci și la particulari, acest fenomen nu se explică — după mine — prin faptul că circulația fiduciară este cea reclamată de economia noastră națională și de circulațiunea de bunuri, nici nu numai prin lipsa de consumațiune, cum afirmă dl „N“, ci prin nesiguranța tranzacțiilor comerciale, provenind din nestabilitatea legilor noastre economice: prin *lipsa de încredere* și în fine ca urmare a crizei economice mondiale. În aceasta din urmă intră — firește — și subconsumațiunea și supraproducțiunea etc. etc. pe lângă explicația mea cu *falimentul sistemelor valutare actuale*.

Și în fine încă odată „stupidul plafon“! Spargerea lui? E chestie de interpretare în legătură, sau nu, cu acel „*un fel de dictatură*“. Altă explicație deocamdată nu am.

București, Decembrie 1930. S. Roșca.

In atenția legiuitorilor.

Sunt unele presemne, că cercurile menite a dirija viața noastră economică tocmai sunt preocupate de o nouă legislație cu privire la instituțiile de credit, societăți pe acții, ale țării.

Încă nu avem nici un motiv de a trage la îndoială buna credință și priceperea în materie a acelor cercuri. Totuși spre a contribui după putință la o nimerită întocmire a noului legi credem a fi potrivit a suleva unele chestii, pe cari noi, cei ce trăim în mijlocul poporului dela sate, poate mai bine le putem aprecia decât teoreticienii de prin birouri, cari vai, de multeori au sfeclit-o cu teoriile lor!...

Din cele ce transpiră până acum, în unele locuri se susține, că instituțiile de credit mai mici, nedispunând de surse puternice, nu pot opera ieftin și prin urmare nu le e motivată existența. Ci numai acele instituții ar avea drept la ființă și existență, cari dispun de un capital de acții de mai multe milioane.

Ce privește ieftinătatea creditului e firesc, că instituțiile mici nu pot opera totdeauna întocmai cu dobânda, pe care o percep institutele mai puternice. Este însă o altă latură, care face aceste institute mici mai avantajoase, decât cum sunt cele mari. Anume: Institutele mari își au sediul în centre mai mult sau mai puțin îndepărtate de domiciliul sătenilor. De regulă nu acordă împrumuturi mici. Și cum țărani mai toți sunt neștiitori de carte (căci a silabiza câteva cuvinte, nu însemnează știință de carte) întâmpină o sumedenie de greutăți și piedeci până a fi izbutit să obțină un mic împrumut. Alergările repetate ale solicitatorilor dimpreună cu 2—3 tovarăși cavenți și cu un agent al marelui instituții la centre, sedii, ale acestora, acele alergări sunt foarte oboseitoare, costisitoare și îmbinate cu pierdere de timp, cu întreruperea muncii obținute. Deci scumpesc foarte mult împrumutul, chiar și în cazul când se acordă cu dobânda mai redusă. Pe când institutele mai mici așezate prin satele de domiciliu sau în satul învecinat al țaranului, îi cunosc precis numai persoana acestuia ei și felul de a economisi și munci. Dacă e capabil de credit i se acordă împrumutul la fața locului în câteva minute. Evident, ceva mai scump, dar cu înlesniri de altă natură, cari covârșesc diferența de dobândă.

Cunosc sute de țărani, cari cu mult mai bucură se împrumută pe lângă dobândă mai urcată dela institutul din ariatul lor, decât dela institute îndepărtate, cu dobândă mai redusă. Și acest fapt mi se pare prea firesc.

Afară de aceasta avem și institute mai mari, cari operează cu dobândă urcată. Și multe institute mici, a căror dobândă e redusă. Fiindcă urcarea sau reducerea dobânzii nu totdeauna atârână dela forțele de operațiune ale unei instituții, ci, între altele, și dela simțul de a servi clientela cu astfel de scop, ca să se îndeplinească într'adevăr menirea național-economică din organismul economic al Statului.

Viața ne mai demonstrează apoi, că multe instituții mici au rezistat eroic tuturor furtunilor

din anii din urmă, pe când multe instituții, puternice, a căror clătinare, mai înainte, nu se putea admite, au sucombat...

Tocmai pentru că suntem popor sărac, nu e rezon, să se agraveze situația organizațiilor, ce bieții de noi le-am putut înjgheba în decursul timpului. Ceva mai mult, având mare nevoie de tot felul de organizațiuni sănătoase, Statul are datoria de-a facilita, de-a proteja chiar, începuturile de organizare, ca cu un ceas mai curând, să ajungă cetățenii la bunăstare și cultură.

Ce privește apoi fixarea capitalului de acții la o anumită limită, aceasta ni se pare de-a dreptul primejdioasă.

În trecut, sub un regim străin, ne-am bucurat de deplină libertate în această privință. Grație acestei libertăți, înaintașii noștri au înființat cu modeste puteri, dar cu mult avânt, o rețea de societăți pe acții, mici la început, dar cari în decursul timpului având în mijlocul lor institutul de credit din Sibiu „Albina“, care ne-a rămas până astăzi mândria economică a Ardelenilor și care de asemenea a fost întemeiată cu un modest capital, — acea rețea de institute mici ardeleni constituia zidul puternic de care se izbeau toate tendințele de desnaționalizare îndreptate contra neamului nostru, nefiind fără însemnătate nici latură pur economică. Oare sub un regim din sinul neamului nostru, în mersul economic să ni se pună piedeci mai mari decât cum n'a făcut regimul străin!?

A condiționa prin lege existența sau ființa unei societăți pe acții de o anumită limită a capitalului însemnează să pui la grea încercare instituțiile rămase dela înaintașii noștri. Însemnează să răpești din mâinile poporului român, mai sărac decât alte popoare ale patriei, orice inițiativă. Să lași acest vast teren de activitate economică aproape exclusiv în grija și în folosul conlocuitorilor noștri, străini, mai bogați.

Credem, că aceste chestii se vor cumpani, la locurile competente, după cuviință. Totuși un mic avertisment, eșit din mijlocul populațiunii rurale, nu poate fi de prisos.

De încheiere remarcăm, că vederile expuse mai sus se refer mai mult la situația economică a părților ardeleni, cari ne sunt mai bine cunoscute.

L. Vraciu.

Problema grâului.

După Jean Goldschmidt
(L'Europe nouvelle).

Efectele augmentării producției.

Canada.

Canada este o țară esențialmente agricolă. Exportațiunile de grâu a trei provincii din est: Manitoba, Saskatchewan și Alberta joacă un rol primordial în economia țării.

Populațiunea, care în anul 1901 era de 5 371.000 suflete, a atins în anul 1930, 9 milioane 934.500 suflete, iar trebuințele consumațiunii, aci

înfelese și semințele, nu absorb decât 3 milioane tone anual. Producțiunea a atins, în decursul perioadei 1909—1913, o medie anuală de 5.350.000 tone; ea a crescut la 14 milioane și jumătate în anul 1928 și a scăzut la 10.460.000 tone în anul eurent.

Suprafața însemăntată cu grâu depășește actualmente 10 milioane de hectare și posibilitățile de extensiune sunt încă imense.

Sir William Crookes, despre care a fost vorba la începutul acestui studiu, prevedea, că în anul 1923 suprafețele însemăntate cu grâu în Canada nu vor trece de 4.850.000 hectare, în vreme ce aceste suprafețe cuprindeau de fapt în acest an, 9.200.000 hectare.

Prin urmare încă un punct asupra căruia numitul domn s'a înșelat.

În conformitate cu datele unei anchete serioase, se evaluează la cea 32 milioane hectare suprafața maximă, care va putea fi pusă în valoare, dar aceste cifre nu sunt susceptibile să se realizeze într'un viitor apropiat.

Prețul mediu al grâului No. 1 Northern Manitoba la Winnipeg în anul 1913 era de 3,25 Dollari la o chintală; în 1920 el s'a ridicat la 10,35 Dollari, pentru a recădea în 30 Maiu 1929 la 3 Dollari și 80, livrările pe Octombrie; în 24 Iunie 1930 livrările pe luna Iulie erau cotate cu Dollari 3,45 iar în 27 Septembrie livrările pe luna Octombrie erau cotate cu Dollari 2,57 de o chintală.

Argentina.

Ca și Canada, Argentina este o țară eminentă agricolă, în care schimbul și balanța comercială depind de exportul cerealelor, al lânii și al cărnii conservate.

Suprafața însemăntată cu grâu, care era de 6.572.000 hectare în anul 1913, s'a ridicat la 8.135.000 hectare în anul 1928.

Media anuală a producțiunii de grâu între anii 1909—1913, care era de cea 4 milioane tone, s'a ridicat în anul 1928 la mai mult decât dublu acestor cifre, randamentul atins la această epocă (1928) fiind aproape de 8 milioane și jumătate tone, grație întrebuintării semințelor de mare randament, dar în detrimentul calității acestei producțiuni. (Este adevărat, că în anul 1929 producțiunea a scăzut în mod sensibil din cauza timpului nefavorabil).

Exportațiunile de grâu și făină ale Argentinei se cifrau înainte de războiu la 2.340.000 tone pe an (media anilor 1909—1913); în 1928—1929 aceste exportăriuni au depășit 6 milioane tone.

Acestei țări, pentru a-și putea mări producțiunea, îi lipsește încă brațele de muncă și elevatoarele; populațiunea acestei mari țări nu

era, în anul 1913, decât de 8 milioane; astăzi ea nu numără mai mult de 10 milioane de suflete și până în prezent imigrațiunea a fost aceea, care a facilitat îndeplinirea cu succes a muncii pentru strângerea recoltei. Guvernământul argentinian este preocupat de construirea elevatoarelor în interiorul țării și a emis un împrumut în acest scop.

Intinderile de teren virgin susceptibile de a fi cultivate cu grâu sunt considerabile și din punct de vedere economic, trebuie să fim convinși, că guvernământul argentinian va face tot posibilul pentruca exportăriunile de cereale să progreseze.

Australia.

Suprafața însemăntată cu grâu, care în anul 1913 era de 3.760.000 hectare, s'a mărit în anul 1928 la 5.900.000 hectare.

Producțiunea de grâu în decursul perioadei anilor 1909—1913 era în medie de 2 milioane și jumătate tone pe an, iar în anul 1928 ea a atins 4.380.000 tone.

Exportăriunile de grâu și făină în decursul perioadei anilor 1909—1913 se ridică la 1.290.000 tone, medie anuală; ele au atins în decursul Campaniei 1928/1929, 2.370.000 tone.

Populațiunea, care a fost de 4.872.000 suflete în anul 1913, numără în anul 1923 5.750.000 suflete.

Camera deputaților a votat un proiect de lege garantând producătorilor 4 șilingi de banița de grâu (calitate medie) livrată stațiunilor din interior. Acest proiect prevedea deasemenea constituirea unei cooperative obligatorii a farmerilor, dar senatul a opus veto acestui proiect.

Amintim, că în decursul războiului au fost create cooperative private de fiecare stat și acestea aveau reprezentanți la Londra; aceste cooperative există și astăzi alături de comerțul liber.

Trebuie să remarcăm în mod deosebit, că această țară, în ciuda depresiunii care există pe piața internațională a grâului, caută să-și mărească suprafața de însemăntat.

De fapt, o estimațiune oficială apărută recent indică o suprafață însemăntată pentru recolta nouă de grâu de 6.880.000 hectare, contra 5.870.000 hectare câte au fost anul trecut cultivate.

Estimațiunile private privitoare la recolta anului viitor arată o producțiune probabilă variind între 4 $\frac{1}{2}$ și 6 milioane tone.

Această expunere n'ar fi de sigur completă, dacă nu am face anumite considerațiuni și asupra Indiilor.

Grâul este produs în Indii între condițiuni climaterice deosebite și cu ajutorul unor metode cu totul primitive. Cca 10% din suprafețele însemnate cu cereale sunt rezervate pentru grâu; o treime numai din aceste suprafețe semănate cu grâu sunt irigate și randamentul mediu pe hectar variază între 8 și 9 milioane de chintale.

Recoltele bune variază între 9½ și 10 milioane de tone, iar recoltele mediocre între 8 și 8 jumătate milioane tone.

Trebuințele indigene absorb anual 8 milioane și jumătate tone, ceea ce însemnează, că în anii de producție mediocre sau slabă, Indiile devin țări importatoare de grâu prin excelență.

Importanța Indiilor ca exportatoare de grâu era mult mai considerabilă între anii 1881—1894 și în 1913—1914, decât este în vremurile noastre. În decursul anului de producție, anul record, 1904—1905, exportățiunile de grâu depășeau 2 milioane tone; media exportățiunilor în decursul celor 11 ani anteriori războiului a fost de 1.220.000 tone anual, de la războiu încolo Indiile n'au mai depășit milionul decât în anul de producție 1924—1925. În ultimul an (1930), după o estimățiune oficială asupra recoltei grâului, aceasta se ridică la un randament de 10 milioane și jumătate de tone, contra 8.700.000 tone în anul 1929; surplusul exportabil va putea atinge prin urmare cca 3 milioane de tone, condiționat însă, că prețurile de obținut vor fi suficient remuneratorii, ceea ce nu am putea spune că e cazul în timpul de față.

Am încercat, așa dar, să demonstrăm în articolul de față, că piața grâului traversează actualmente o criză de supraproducție și de subconsumățiune, ca urmare a măsurilor luate de fiecare țară în parte pentru protecțiunea agriculturii naționale proprii.

E interesant în acelaș timp să constatăm, că această criză n'a atacat numai piața cerealelor singură, ci toate piețele celorlalte materii prime, deasemenea. Desechilibrul produs de marele războiu, trebuințele număratoase cari au răsărit după acesta, devalorizările de monedă, marile acțiuni cu caracter speculativ, au stimulat toate statele să supraproducă; repercusiunea s'a făcut simțită la un moment dat și, în fața pericolului, care amenința agricultura, guvernele respective au intervenit pentru a menține prețurile cerealelor la un nivel convenabil, sau cel puțin potrivit, și pentru a remedia o situațiune considerată ca păgubitoare.

Vor reuși ele?

Este cuminte lucru oare să pui stavilă scăderii prețurilor într'un timp de supraproducție acută? N'ar fi mai bine oare să se lase pre-

țurile în voia lor să scadă mai departe până când cumpărătorul tentat de prețurile joase se va decide să cumpere? Augmentarea producțiunii nu compensează, ea însăși, oare, pierderea suferită din cauza prețurilor scăzute? Putem să recomandăm reducerea producțiunii? Acestea sunt chestiuni cari depășesc subiectul ce mi l-am propus. La aceste chestiuni vor putea răspunde alții mai calificați, dar, ca concluzie, să ne aducem aminte, că natura e mult mai înțeleaptă decât oamenii; furtunile, cataclismele atmosferice înghețurile etc... nu vor întârzia, poate să repare greșelile omenești și să restabilească paritatea între producțiune și consumățiune.

Proiectul de lege pentru înființarea „Băncii de însănătoșire financiară“.

Dăm astăzi, pe scurt, părți din proiectul băncii botezată „de însănătoșire financiară“, proiect întocmit de dnii Mihai Popovici, ministrul finanțelor și Const. Angelescu, fost subsecretar de stat la interne.

Asanarea economică și financiară a agriculturii — precizează proiectul — se va face prin intermediul unui institut de credit privat, creat cu ajutorul Statului și al inițiativei particulare.

Capitalul inițial a fost fixat la 650 milioane Lei: 500 milioane va subscrie Statul și 150 milioane, particularii.

Statul renunță pe o perioadă de timp de 30 ani la orice remunerație a capitalului subscris, garantând o dobândă de 6 la sută capitalului subscris de particularii.

Nu se vor putea face emisiuni de obligațiuni mai mult de trei ori capitalul subscris. Statul va garanta dobânzile obligațiunilor, emise de bancă, atât în Lei cât și în valuta țărilor în care s'a făcut subscripția.

Art. 13 determină natura titlurilor de conversiune, cursul de emisiune, timpul de amortizare, dobânda maximă, garanția de care se bucură aceste titluri, modul lor de emisiune și operațiunile la cari vor servi.

Art. 14—16 se ocupă de angajamentele ce pot fi contractate de bancă, pentru plata creanțelor obținute prin cesiunea voluntară de creditori, fie sub formă de accepte, de trate cu scadențe eșalonate, fie sub formă de deschidere de cont la termen, cu garanții reale date de debitorul asanat.

Se mai specifică dreptul băncii să ia asuprași întregul pasiv și activ al Caselor de împrumut pe gaj, Creditului funciar rural etc.

Art. 18 definește principiul asanării: punerea agricultorilor în situația de a produce rentabil, — specificându-se în contractul de asanare anumite clauze tehnice, pentru amenajarea rațională a exploatărilor,

Pentru asanarea unei datorii se cere: ca ea să fie amortizată în termen de 30 ani, cu o do-

bândă de 12 la sută; cuantumul să nu treacă 50 la sută din valoarea totală a exploatării, inclusiv inventarul viu sau mort, dacă datoria va fi stinsă în termen de 5 ani, sau 50 la sută din valoarea pământului singur, dacă datoria se va stinge în mai mulți ani.

Aceste condițiuni privesc totalul datorităilor fiecărui debitor și se referă la totalul averii lui agricole. Elementele necesare acestei aprecieri vor fi culese de bancă prin organele sale, pe cale de expertiză locală — sau se vor fixa norme generale, pe regiuni, anual, de consiliul de administrație, cu autorizarea consiliului de miniștri.

Asanarea se poate face prin cesiune de creanță, când creditorul consimte și prin substituție la plată dacă nu consimte creditorul, banca substituindu-se la plată în locul debitorului, pentru plata creanței acestuia.

Totuși banca de asanare nu e obligată să plătească o creanță, oricât de sigură, în numerar. Ea are numai facultatea să o facă și poate să propună creditorului alte aranjamente.

Proiectul prevede apoi norme uniforme, în ce privește preluarea creanțelor cât și transformarea lor stabilind și modalitățile de realizare, astfel ca pentru creanțele noi ale datorităilor amenajate; dobânda să nu treacă de 12 la sută pe termen de 30 ani

Amenajarea are drept scop sporirea productivității prin reducerea cheltuielilor și sporirea cantităților produse, intensificarea muncii și perfecționarea sistemelor de exploatare.

Art. 25—35 statornicește modalitățile asanării financiare a debitorilor agricoli.

Art. 36—45 precizează modul de administrare al Băncii, prevăzând trei categorii de organe: centrale, județene, și locale.

În ce privește atribuțiile fiecărui organ, predomină principiul unei largi descentralizări pentru tot ce se referă la cercetarea condițiilor de admisibilitate și la tratativele cu creditorii. Singurul organ care hotărăște condițiile asanării este consiliul de administrație.

Art. 46 precizează că actele și operațiile Băncii sunt scutite de orice taxă sau impozit elementar, ca și dobânzile.

Banca se va bucura de aceleași privilegii în materie de execuție silită mobilă și imobiliară, ca și creditul ipotecar agricol.

CRONICA.

Aviz băncilor noastre. Precum suntem informați „*Uniunea Băncilor din Provincie*” cu sediul în *București*, o uniune înființată de curând, invită băncile din Ardeal să se înscrie între membrii acelei Uniuni.

„*Solidaritatea*” asociațiunea institutelor financiare românești din Ardeal, cu sediul în Sibiu, înființată la 1907, ca prima asociație de acest fel în vechia Ungarie,

există încă și astăzi, deși sub forța împrejurărilor, acționează în cadre mai restrânse, decât în trecut.

Socotim că este o datorie a băncilor noastre din Ardeal să rămână solidare pe lângă „*Solidaritatea*” și cele cari încă nu sunt membre ale acestei asociațiuni, să se înscrie între membrii ei.

Rostul de a fi a „*Solidarității*” n'a încetat și ea trebuie să-și reia vechia activitate, atât de rodnică și apreciată în trecut.

Iar aceasta este cu puțință numai prin un sprijin mai efectiv din partea cercurilor interesate.

Anii de experimente postbelice, uneori deadreptul desastroase pentru organizația noastră financiară-economică, au trecut.

Opera de refacere și consolidare trebuie reîncepută.

Băncile noastre așteaptă înviorarea activității „*Solidarității*”.

Proiectul noului cod de comerț a fost terminat și urmează a fi distribuit, organizațiilor interesate, în zilele acestea pentru studiere.

Între altele proiectul limitează numărul membrilor din Consiliul de administrație la maximum șapte; una și aceeași persoană va putea funcționa în calitate de membru la cel mult șase Consilii de administrație și la cel mult trei Comitete de direcțiune.

Pentru apărarea intereselor acționarilor în minoritate proiectul prevede, că acționarii, cari reprezintă cel puțin 10% ale capitalului social pot convoca adunarea generală și sunt în drept să delege un membru în Consiliul de administrație pentru controlul administrației.

Se prevede și un nou tip de societăți, cu responsabilitate limitată.

Comunitatea de avere din Caransebeș a obținut dela banca „*Albina*” Sibiu, un împrumut în sumă de Lei 30 milioane, lteuidabil în Dollari și o dobândă, inclusiv comision de 12% pe an.

Împrumutul este garantat prin ipotecă de rangul prim, pe întreaga avere imobiliară, edificiilor, păduri și munți a Comunității în Caransebeș și Teregova în întindere de aproape 100.000 jughere,